

# **Bland kalsonger, gardiner och videomöten**

En etnologisk studie om hur hemarbetsplatsen konstrueras i pandemins tid

Edvin J. Leijon

ETNK02, Etnologi med kulturanalytisk inriktning, kandidatuppsats

HT 2020

Handledare: Jonas Bornsäter

Institutionen för kulturvetenskaper, avdelningen för etnologi

Lunds universitet



**LUNDS**  
UNIVERSITET

## **Abstract**

The aim of this study is to understand how individuals construct their workplace at home, while they work from home digitally during the corona pandemic. The method through which the study has been conducted in order to achieve its aim is qualitative interviews. These were constructed to be held in the digital format of a digital communication software. The same format in which all e-workers have been getting used to throughout the pandemic. This digital form of interaction while working has also been one of the focus points in this study, thus interviews through it were fruitful. The material that has arisen from the field work, has been thematically categorised as well as analysed with help of a theoretical framework consisting of Goffman's interactionism, Tuan's theory of space and place and Hylland Eriksen's interpretation of the theoretical concept identity. Through this, the understanding of the material has created a result in which, to enlighten the most meaningful parts, the informants construct their workplaces in different ways. The workplaces are clearly defined by some, but highly changeable for others. This study also shows that the workplace at home is in a competition with the home as a place, as well as the interactional frames that both places bring forth. To take things even further, the work in a digital communication software adds another level of a place with a frame that is, as the workplace at home, fragile and unclear. Thus, the home, as a private sphere, often shines through and affects the other places. This way of working at home, away from the office or the university, to exemplify, highlights a breaking point in work as a whole. Not being able to reach the regular work or study related places, also appears to affect one's identity – which in this special time seems to be needing a reconstruction.

Keywords: place, interaction, identity, e-work, pandemic

# Innehållsförteckning

<b>1. Inledning</b>	<b>3</b>
<b>1.1 Bakgrund</b>	<b>3</b>
<b>1.3 Tidigare forskning</b>	<b>4</b>
1.3.1 Arbetsplatsen och att jobba hemifrån	4
1.3.2 Gränsen mellan arbetsplatsen och hemmet	5
1.3.3 Att skapa sig ett hem	7
1.3.4 Studiens plats i fältet	8
<b>1.4 Teoretiskt ramverk</b>	<b>8</b>
1.4.1 Goffmans interaktionism	8
1.4.2 Tuans platsbegrepp	10
1.4.3 Hylland Eriksens identitetsbegrepp	11
<b>1.5 Metod och material</b>	<b>11</b>
1.5.1 Urval	13
1.5.2 Genomförande	14
1.5.3 Bearbetning av material	14
1.5.4 Etiska aspekter	15
<b>2. Konstruktionen av platsen</b>	<b>16</b>
<b>3. Gränsen mellan hemsfären och arbetsplatsen</b>	<b>20</b>
<b>4. Mötet av olika platser i det gemensamma rummet, den digitala mötesplatsen.</b>	<b>24</b>
4.1 Hur man agerar i mötet	26
<b>5. Identiteten som kan omskapas vid förlusten av plats och rutiner</b>	<b>28</b>
<b>6. Avslutande diskussion</b>	<b>31</b>
<b>Referenser</b>	<b>33</b>
Digitala källor	33
Litteratur	34
Insamlat material	36

# 1. Inledning

## 1.1 Bakgrund

Jag tror till en början att det kändes lite konstigt. Det känns som att väldigt många tycker att det är väldigt jobbigt med distans /.../ det är väl lite konstigt överlag att inte vara på campus, när man studerar. *Student i samhällsplanering.*

Det är en konstig tid vi lever i. I början av 2020 kom uppgifter om ett utbrott i Kina av vad vi nu kallar för covid-19, eller corona (WHO 2020). En månad senare, i slutet av januari, dokumenterades det första fallet i Sverige och ungefär en månad efter det blev spridningen av sjukdomen klassad som en pandemi (Folkhälsomyndigheten 2020a,b). Denna pandemi har sedan fortgått, med utbrott i olika takt runt om i hela världen och i hela Sverige. I skrivande stund, december 2020, har spridningen nått rekordhöga nivåer. Nästan 300 000 individer har smittats i Sverige (FHM 2020c). I världen går siffrorna upp mot 67 miljoner smittade människor (Johns Hopkins 2020). Covid-19 förenar oss alla i en och samma dystra tillvaro och påverkar oss på många olika sätt. Inte minst ekonomiskt och hälsomässigt. Pandemin har även inneburit omfattande förändringar för individens vardagsliv och arbete. För Sveriges invånare har pandemin framtvingat rekommendationer från Folkhälsomyndigheten som råder de som kan att arbeta hemifrån att göra det (FHM 2020d). Även för studenter har detta pandemiår inneburit att en majoritet av studierna utförts utanför universitetscampus, helst hemifrån (Lunds universitets hemsida 2020). Att arbeta hemifrån är ingen ny företeelse, i flera branscher, framförallt där frilans är utbrett – har denna form av arbete varit vanlig. Men nu övergår alla de arbetsplatser som kan, från kontorsarbete till arbete i hemmet (Stephany et al 2020:564).

När medieintresse och även forskning riktas mot mer akuta problem, får exempelvis ekonomiska perspektiv stort utrymme. Men vad som händer med människan i denna speciella och nya tillvaro, när det “känns konstigt” – det får inte hamna i periferin. Förändringen i arbetslivet, som corona ligger till grund för, kan ses som en brytpunkt likt den mellan det preindustriella och postindustriella samhället. I en sådan brytpunkt uppstår det processer som förtjänar att undersökas kulturanalytisk. För de som kan arbeta och studera hemifrån och som också gör det på grund av pandemin, kan vardagen tänkas bli tämligen omkastad. Studier och arbete sker företrädesvis hemma, i digitalt format. Det är i detta jag vill hoppa in och sätta på

mig mina etnologiska glasögon, för att förstå saken som en kulturell företeelse – vilket för mig in på syftet med denna uppsats.

## 1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är förstå hur individer skapar sin arbetsplats när de jobbar hemifrån digitalt i samband med coronapandemin.

Följande forskningsfrågor ställs:

Hur beskriver deltagarna sin arbetsplats i hemmet?

Hur kan dessa beskrivningar förstås i relation till interaktion, plats och identitet?

## 1.3 Tidigare forskning

Forskningsläget delas in och diskuteras genom följande teman: “arbetsplatsen och att jobba hemifrån”, “gränsen mellan arbetsplatsen och hemmet” samt “att skapa sig ett hem”.

### 1.3.1 Arbetsplatsen och att jobba hemifrån

Conradsson och hennes bok *Kontorsfolket. Etnologiska bilder av livet på kontor* (1988) är ett exempel på etnologisk forskning kring arbetet och arbetsplatsen som kulturell plats. Hon undersöker vardagslivet hos “kontorsfolket” och använder sig av kontoret som studieobjekt samt skapar sin empiri genom intervjuer (Conradson 1988:25). Det exemplifierar en tydlig relation till min studie då det är platsen i hemmet som är i fokus. Relevansen i Conradsons forskning ligger framförallt i just de avsnitt där platsen avhandlas och diskuteras. En ansats som hela boken tar är att det 1900-tal hon beskriver har inneburit en förändring i arbete och ett skapande av en ny typ av arbetare, kontorsarbetare. Detta går att relatera till den förändring man kan skönja i vår samtid, där arbetet hemifrån tar fart. Conradson anlägger många olika etnologiskt hållbara perspektiv på sitt studieobjekt. Därbland civilisationsteori och därigenom disciplinens påverkan på arbetet (1988:238), men hon diskuterar även tid och hur arbetet regleras (1988:140). På det hela taget blir Conradsons bok ett exempel på något av en parallell etnologisk studie till min. Där platsen är i fokus, men just då den traditionella arbetsplatsen och inte arbetsplatsen i hemmet. Hennes fokus på sin samtid och dåtid har nu alltsammans blivit historia och vår samtid ser annorlunda ut.

En liknande historisk tillbakablick erbjuder arbetslivsforskarna Messenger och Gschwind (2016) när de undersöker hur relationen mellan arbete och fritid har utvecklats. De beskriver dagens arbete som teknikstött men platsbundet. Genom en litteraturoversikt landar de i en modell där de bland annat beskriver hur ”Telework” med stöd av digitaliseringen har flyttat från hemmet, via så kallade ”third spaces” – det vill säga platser som varken är hem eller kontor – till att nu kunna ske överallt i den virtuella världen. Artikeln är från 2016 och kanske skulle modellen revideras i dag utifrån att Corona har tvingat oss tillbaka i hemmen, men med det virtuella kontorets alla möjligheter.

Jostell och Hemlin (2018), som är socialpsykologer, undersöker hur hemarbete utanför ordinarie arbetstid påverkar familjerelationer. 71 heltidsarbetare har svarat på en enkät och resultatet pekar mot att relationer och konflikter hemma inte påverkas av oregelbundet arbete i hemmet. Däremot lyfter de gränsdragning som ett viktigt begrepp. Forskarna menar att gränsdragning är av vikt och att gränsen mellan fritid och arbetstid bör vara tydlig. Att plötsligt bryta den fria tiden med arbete kan orsaka konflikter om arbete i hemmet. Gränsdragning och gränser (boundaries) är begrepp som återkommer i forskningen nedan.

### **1.3.2 Gränsen mellan arbetsplatsen och hemmet**

Hardill och Green, som även de är arbetslivsforskare, skriver om hur arbetets spatialitet har förändrats. De använder begreppet ”telecommuting” för att beskriva arbete hemifrån och skriver i artikelns inledning om att länkarna mellan arbete och hem omorganiserats med hjälp av den tekniska utvecklingen. I en modell över vad de kallar “definition of e-working” ringar de bland annat in hur hemarbete antingen kan ske till fullo i hemmet eller av anställda som arbetar på flera platser, det de kallar ”multi-locational or nomadic working by employees” (Hardill och Green 2003:217). Fler varianter finns naturligtvis, men det som är gemensamt är att arbetet sker hemma, helt eller delvis. Gränserna mellan hem och arbete blir otydligare – och studiens resultat, som baseras på två intervjustudier med långdistanspendlare – visar på flera fördelar, som till exempel flexibilitet och mer frihet kring när arbetet ska utföras. Även om artikeln mest fokuserar på långdistanspendling och till viss del arbete hemma, använder de intressanta begrepp som flex-time och flex-space. De diskuterar aspekter ur den brytpunkt

som människans arbete befinner sig i, vilket min studie undersöker ur ett etnologiskt perspektiv.

Organisationsforskarna Hirst och Humphreys fortsätter på spåret att undersöka det förändrade arbetets påverkan på platsskapande och identitet. De diskuterar hur man skapar sig en identitet i förhållande till arbetsplatsen som i deras syfte åsyftar framförallt kontoret eller andra byggnader skapta för att vara just en arbetsplats. Men de snuddar också vid just det som är en del av vad jag undersöker: krocken mellan arbetsidentiteten och den privata identiteten när hemmet har blivit en arbetsplats (Hirst & Humphreys 2020:706). Men det handlar om diskussion på ett övergripande plan och utrymme för djupare etnologisk forskning finns det gott om utrymme och relevans för.

Gregson och Lowes artikel är från 1995, och fokuserar på hemmet och spatialitet. Författarna är geografer och argumenterar för behovet att vidga spatialitetsbegreppet till att inkludera analys av hem och hur ett hem skapas. Artikeln är teoretisk och diskuterar hur begreppet spatialitet har kommit att omfatta många olika aspekter, medan de väljer att utgå från Lefebvre (1991) och Soja (1985, 1989) – det vill säga hur en plats skapas, i det här fallet ett hem. Ett hem definieras som den särskilda plats som man bor i, men inte nödvändigtvis hör hemma i. De hänvisar till exempel till Massey (1992) som beskriver ett hem som en plats som skapas av sociala relationer i interaktion, men ser hellre på ett ”hemmets ideologi” som en plats för social reproduktion – i det här fallet brittisk medelklass. Artikeln utgår från barnomsorg som exempel och är endast relevant för min studie utifrån ett teoretiskt perspektiv. Essensen av det Gregson och Lowe beskriver kopplar an till min undersökning väl. Hur ett hem som plats konstrueras är intressant inte minst när hemmet också är en arbetsplats. Gränserna och flexibiliteten mellan de två är vad min studie intresserar sig för.

Att arbeta hemifrån associeras ofta med frihet i tid och rum och en fusion av arbete och hem. Koslowski et al (2019) utgår från sociomaterialitet, det vill säga där det sociala och materiella förstås som sammanvävda, till exempel så förstås människors interaktion i ett rum tillsammans med de materiella resurser som ett rum utgör. Ur ett sådant perspektiv är alltid social interaktion relaterad till det materiella och vice versa. Utgångspunkten för artikeln är att betrakta arbete i hemmet som ett komplext fenomen: “By this we mean that home-work is treated here as constantly contested, negotiated and fluid in its boundaries because it challenges established meanings and cultural spheres, values and roles around how the

domains of home and work are structured” (Koslowski et al 2019:159). Fenomenet att platsen skiftar betydelse beroende på vilken mening man fyller rummet med och vilken identitet som är fronten när man är däri – det är intressant. Studiens empiri baseras på en krönika i en irländsk dagstidning om att arbeta hemma, inlägg från ett online diskussionsforum med fokus på hemarbete, samt dagboksanteckningar från den ena forskaren om arbete i hemmet. Studiens resultat visar hur människors kroppar blir nyckelobjekt i formandet av gränser, särskilt i relation till digitala verktyg och möbler. De skriver om en temporär fusion, som skapas i interaktionen mellan människa och material och ger exempel på mamman med ett sovande barn i famnen samtidigt som hon arbetar vid sin bärbara dator eller mannen som tar jobbsamtal när han ligger i sängen. Artikeln bidrar med en fördjupad förståelse av gränser och interaktionen mellan människa och material och har utgjort ett viktigt bidrag att relatera min studie till. Den tangerar att beskriva det som för mig är etnologiskt intressant. Alltså vilka vardagliga material som i flyktigheten mellan platserna – hemmet och arbetsplatsen – blir avgörande för att konkretisera vilken plats som är aktuell just nu. Genom telefonsamtalet och mobilen som symboliskt föremål för arbetet, blir sängen en arbetsplats och inte en sovplats.

### **1.3.3 Att skapa sig ett hem**

Som ovan visat finns det forskning som tangerar frågan om gränsdragningen mellan hemmet som plats och arbetsplatsen när man jobbar hemifrån. Men det finns även omfattande forskning om hur man skapar sig ett hem och hur man känner sig hemma. Begrepp som forskare använder sig av i artiklarna, och som har varit intressanta för mig, är till exempel plats, i vissa fall spatialitet, och identitet.

Även Cuba och Hummon (1993) skriver om hur migranter skapar sig en känsla av hemma. De är sociologer och använder just begreppet platsidentitet som tangerar väl den teoretiska ram min studie har konstruerat sin analys genom. Cuba och Hummon argumenterar för en för mig intressant poäng i att individens känsla av hemma och identitetsskapandet som är sammankopplat med denna, inte förstörs av att man flyttar på sig. Snarare menar de att platsidentitet och hemmakänslan är något som är flytande och skapas på nytt genom när rör sig.



### **1.3.4 Studiens plats i fältet**

Det som kommer fram i min forskningsöversikt pekar mot intressanta etnologiska aspekter, även om de flesta artiklar inte av etnologisk karaktär, med ett undantag – Conradsson (1988). Ett flertal artiklar diskuterar gränsdragning mellan platserna och vad som händer däri, men då inte ur ett etnologiskt perspektiv. Andra avhandlar hur man skapar sig en känsla av ett hem. Jag menar att min studie bidrar till en förståelse av fältet genom att min undersökning anlägger de etnologiska glasögonen på ett aktuellt fenomen, ett fenomen som kan ses vara sprunget ur den brytpunkt som människans arbete befinner sig i. Coronapandemin har, likt forskningsfältet visar, påtvingat arbetet hemifrån – för väldigt många. Att befinna sig i fenomenet man studerar kan innebära vissa metodologiska frågor, kring exempelvis distans till ämnet. Men det innebär också, eftersom skeendet drabbat så många av oss, en stor vilja att dela med sig av sina upplevelser. Alltså en god grund för att utföra etnologisk forskning kring, men också för att samtidsdokumentera händelser som vi aldrig stått inför tidigare.

## **1.4 Teoretiskt ramverk**

I det här avsnittet lyfts teorier fram som används för att analysera materialet i min uppsats. De kommer att diskuteras i förhållande till vilken kontext de i sig är sprungna ur och påverkas av, samt hur de används i min studie. Det teoretiska ramverket är inspirerat av Goffmans interaktionism med fokus på iscensättande av jaget, men också hur ramen för en situation, en frame, bestäms av individerna genom exempelvis olika gester och symboler (Goffman 1959:ff), 1974:345). Detta får sedan möta Tuans platsbegrepp och hur ett rum först blir en plats när den fylls med mening och identitet (Tuan 1977), vilket osökt för oss in på identitetsbegreppet som här förstås med hjälp av Hylland Eriksen (2004).

### **1.4.1 Goffmans interaktionism**

Goffman (1959:28) använder begreppen “fasad” för att beskriva de olika komponenter en individ använder regelbundet i ett socialt “framträdande”. En fasad kan skapas av ansiktsuttryck, gester men också av de materiella ting eller den bakgrund som den sociala processen rör sig i förhållande till, exempelvis möbler eller kanske en kaffekopp. Fasaden är

också platsbunden, menar Goffman. Vilken fasad och hur man därav för sig socialt och interagerar med andra, styrs av vilken plats man befinner sig i (Goffman 1959:28-29). Intressant här är att koppla Goffmans interaktionism till Tuans platsteori, vilken jag återkommer till senare i texten.

Goffman (1974:137) diskuterar inramning i *Frame analysis* och visar på hur denna är något som existerar för att individerna i ett socialt sammanhang ska veta vad som gäller, hur man ska agera och interagera. Vidare pratar han också om hur ramen och därav reglerna för det sociala sammanhanget upprätthålls av exempelvis ansiktsuttryck, som blir vad man kan tolka som nycklar för att skapa konsensus kring vad som försiggår i den kollektiva sociala företeelser. Därmed används alltså fasaden för att skapa inramningen. Men det går också att bryta ramen, och gå ur det aktuella sammanhanget. Goffman (1974:349) talar om exemplet att en föreläsare pausar och dricker lite vatten, hen hoppar då ur ramen för en stund för att sedan komma in igen. Fasaden och framförallt inramningen tycks vara teoretiska begrepp applicerbara på mitt material.

Även Goffmans resonemang om regioner är relevant för föreliggande studie. Goffman (1959:97,101,120) skriver om den "främre regionen", den "bakre regionen" men också en region som han kallar för "utsidan". Som tidigare nämnt talar Goffman också om regioner, hans främre och bakre region, samt utsidan. Den främre regionen är här det så kallade framträdandet sker, alltså var en individ spelar sin roll – där man använder sin fasad. Det är i den främre regionen som den tidigare avhandlade ramen upprätthålls (Goffman 1959:97). I Goffmans mening är den bakre regionen en plats där den som framträder kan dra sig tillbaka, till exempel en lärare i ett klassrum. Där kan man slappna av och man behöver inte befinna sig i fokus och spela rollen och tänka på fasaden (Goffman 1959:101). Om vi fortsätter med just exemplet läraren, så kan denna ibland dra sig tillbaka in i den bakre regionen, exempelvis när man överlåter en diskussion till elever. Regionerna behöver alltså inte vara fysiska rum som man rör sig mellan, utan definieras av interaktionen. Det Goffman kallar utsidan är när en person befinner sig utanför framträdandet. I ett klassrum är gränserna mellan vad som är utsida och regioner i ett framträdande fysiskt tydligt definierade. Däremot är utsidan intressant för ett material som mitt, där gränserna är mer otydliga och förhandlas.

Vidare sker det sociala framträdandet också inför någon. Detta någon, blir i exemplet med läraren som lyfts fram ovan, eleverna. Det är de som ser på läraren när denne exempelvis

håller i en föreläsning och försöker upprätthålla sin fasad, en ram och rör sig mellan olika regioner sociala rummet. Goffman kallar den som framträdande sker inför, för "åskådaren". De som ser på det sociala framträdandet styr i hög grad också ifall trovärdigheten ramen för det som sker upprätthålls. Hjälper inte åskådaren till genom att ge respons och vara synlig till och gentemot den som framträder, blir ramen för framträdandet svår att vidmakthålla. Som Goffman (1974:124-125) säger: "no audience, no performance".

### 1.4.2 Tuans platsbegrepp

För att komma åt och förstå hur det digitala mötesrummet djupare, som genom mitt material inte tycks vara en definierad plats, tänker jag ta hjälp av Yi-Fu Tuans (1977) platsteori. Tuans perspektiv kan bland annat hjälpa oss att förstå krocken mellan olika individers inramningar och mötet mellan hemmet som plats och konstruerade arbetsplats. Tuan är geograf och anses som en förgrundsfigur till det som kallas humangeografi, där han för in kultur och den mänskliga interaktionen i den geografiska kontexten (Tuan 1977). Tuans definition av platsbegreppet är sprunget ur en våg av diskussion kring just detta begrepp bland humanvetenskapliga forskare på 70-talet. Tuan ställer sig tillsammans med exempelvis Relph i sin definition av rum och plats, medan Massey utgör en annan röst i vilket han menar att både rum och plats är fyllt av mening (Rönnlund & Tollefsen 2016:21-22). Detta menar alltså inte Tuan, snarare är rum och plats åtskilt, men ändå väldigt symbiotiskt. "Space is experienced directly as having room in which to move /.../ space assumes a rough coordinate frame centered on the mobile and purposive self." Rummet är något fysiskt som man uppfattar att man kan röra sig i, menar alltså Tuan (1977:12). Plats är snarare ett rum som man fyllt med mening, med erfarenheter (Tuan 1977:183). Men de hänger ihop, Tuan beskriver det vidare på följande vis: "we are oriented in space and at home in place" (Tuan 1977:201). Rum står alltså för det fysiska i vilket man upplever utrymme att röra sig i förhållande till. Platsen känner vi oss hemma i och vi vet vad platsen är till för, eftersom att den har fyllts av mening och mänskliga erfarenheter. Men det tar tid för ett rum att bli en plats (Tuan 1977:184) och plats är nära kopplat till identitetsskapande. Deltagarna i denna studie befinner sig mitt uppe i skapandet av, för dem, nya platser och denna förändring i individens förhållande till rum och plats ter sig också påverka identitetsskapandet. Även Tuan

(1977) lyfter fram just identitetsskapandet i förhållande till plats, med fokus på vi och dom. Detta för oss in på identitetsbegreppet samt dess roll i mitt teoretiska ramverk.

### **1.4.3 Hylland Eriksens identitetsbegrepp**

Identitet är ett komplext begrepp som diskuteras av en mängd olika forskare, i olika discipliner. För mitt etnologiska och eklektiska ramverk, som kombinerar och tar teorier och teoretiska begrepp från olika håll (Gunnarson Payne & Öhlander 2017:13), så är inte alla av Hylland Eriksens tankar intressanta. Men just kring identitetens kontextbundenhet och hur han menar att den fungerar i förhållande till gemenskaper, går att införliva på ett relevant sätt i mitt ramverk. För Hylland Eriksen menar alltså att identitet är något flytande som förändras beroende på var man är och vem man är med, man har alltså flera olika identitet (Hylland Eriksen 2004:52). För att anknyta till denna studie blir identitetsbegreppet intressant just i relationen till kontexten och platsen. I en pandemi, när den vanliga gemenskapen på universitetet eller kontoret och det “vi” som är tydligt, försvinner – då förändras identitetsskapandet (Hylland Eriksen 2004:55). Istället formas, om inte helt nya, så omskapade identiteter i en ny kontext, i ett nytt rum (Tuan, 1977).

Sammanfattningsvis har det teoretiska ramverket fokus på Goffman och dennes interaktionism, med en fot i Tuans platsbegrepp och en annan i Hylland Eriksens identitetsbegrepp. Tillsammans kan de skapa förståelse kring skapandet av den nya arbetsplatsen i hemmet och vad som händer i detta nya format med den sociala interaktionen och identiteten.

## **1.5 Metod och material**

För att i fältet djupare förstå studiedeltagarnas upplevelser av hur de skapar sig sin nya arbetsplats, valdes videointervju som metod kombinerat med fotoelicitering. Intervjuer erbjuder en väg in i individens tolkning av den kontext den befinner sig i (Kvale & Brinkmann 2014:78-79). Intervjun blev för denna studie nyckeln till att undersöka hur intervjupersonerna resonerade kring att arbeta eller studera hemifrån. Fotoelicitering är ett sätt att använda bilder som en artefakt att mötas kring vid intervjusituationen. Bilder kan

bidra till att fördjupa ett samtal om exempelvis komplexa situationer och till att bryta en förutfattad förståelse hur en intervju går till (Fors & Bäckström 2015:120). Särskilt lämpligt menar jag att metoden är här när studien handlar om deltagarnas upplevelse av sin arbetsplats i hemmet.

Även minnet är avgörande vid ett intervjutillfälle. Om man är på platsen kring vilken man pratar om, eller om det finns artefakter med vid intervjun som påminner – kan det generera mycket material (Ekelund 2015:103). Vid videointervjuerna befann sig deltagarna på sina arbetsplatser i hemmet, och de ombads ta en bild av sin arbetsplats före intervjun, på så sätt blev de medskapare till empirin och de både befann sig på en plats och delade med sig sin representation av samma plats. Intervjun blev utöver att vara just ett samtal kring saker jag vill undersöka, en form av ett iscensättande av distansarbetet och hur det ter sig i studiedeltagarnas vardagsliv. På så vis kan studiedeltagarna ses på som en slags medförfattare, då de varit med och skapat det material som denna uppsats grundar sig i. Fors och Bäckström (2015:113) kallar denna roll som studiedeltagaren innehar för “participant author”.

Även om det är min tro att intervjuer kan generera kunskap kring individens egna tolkning av sitt platsskapande och sitt platstagande, så är intervjun som metod inte ofelbar. Den är en situerad praktik som är ytterst beroende av kontext. Intervjusituationen är en konstruktion mellan de inblandade människorna och det material som skapas ur denna hör till den specifika kontexten (Kvale 1997:47). Videointervjuer var en förutsättning för genomförandet av studien, på grund av pandemin. Som metod har videointervjuer sina fördelar, till exempel att deltagarna kan delta oberoende av plats och tid. Jämfört med intervju i det fysiska rummet är möjligheterna till interaktion begränsad i videoformatet, och kroppsspråk och återkoppling blir annorlunda än i det fysiska mötet (Weller 2017:613). Å andra sidan fanns en poäng med just videointervjuer i föreliggande studie, med tanke på att det är det format som deltagarna är vana vid genom studier och arbete. Därmed faller argumentet att intervjuare inte får tillgång till den intervjuades kontext (Weller 2017) med tanke på att metoden här är densamma som just kontext.

### 1.5.1 Urval

Fältarbetet resulterade i sex intervjuer med sex olika personer. Bland dessa var tre stycken studenter och tre tjänstearbetare. Studenterna består av en psykologstuderande, en som studerar samhällsplanering och en som studerar statsvetenskap och historia. De har, på grund av anonymisering, fått namnen "psykologstudenten", "samhällsplaneraren" och "statsvetaren" i analysen av denna uppsats. De yrkesaktiva individerna vars röster framkommer i materialet, är spridda mellan olika yrkesfält. En har en administrativ roll på ett universitet, en annan jobbar som projektledare på ett stort företag och den tredje arbetar som HR-ansvarig på ett annat stort företag. De har i uppsatsen får epiteterna "universitetsmedarbetaren", "projektledaren" och "den HR-ansvarige". Att benämningen av studiedeltagarna landat i dessa namn framstår som rimligt just på grund av ämnet som uppsatsen avhandlar. Studiedeltagarna berättar om sina upplevelser av distansarbete eller distansstudier, vilket så klart är tätt sammankopplat med deras respektive sysselsättning. I uppsatsens analytiska kapitel tar studiedeltagarna olika stor plats. Vilka utsagor som finns med i uppsatsen empiri har fått plats genom en tematisering, i vilket fokus har legat på individernas upplevelse och vad de berättar, inte vem det är som berättar. Fördelningen är alltså något ojämlig dem emellan, däremot får alla sin röst hörd på något ställe.

Intervjupersonerna tillgängliggjordes och valdes genom ett bekvämlighetsurval. Alltså består urvalet av personer i min närhet, som hade möjlighet att delta i studien (Bryman 2011:243). Vem studiedeltagarna var, spelade inte mer roll än att de distansarbetade eller distansstuderade och vara villiga att dela med sig av sina upplevelser kring detta. Någon speciell yrkesroll eller exempelvis studiedeltagarens könsidentitet var inte centralt vid urvalet. Det var erfarenheten av arbetet i hemmet som var intressant och som gjorde ett skapande av ett analyserbart material möjligt. Däremot kan det tänkas vara så att det material som skapats har påverkats av vilken ålder och vilket kön som studiedeltagaren har och identifierar sig med. Men framförallt också av den subjektivitet som påverkat studiedeltagarens upplevelse. Det var även av vikt att samla in materialet i det fönster som pandemin och den rådande speciella situationen erbjuder. Den brytpunkt som grund till förändring som infinner sig nu, kanske inte varar länge. Att just fånga upplevelsen av något som riskerar att vara flyktigt, gör att ett bekvämlighetsurval passade väl för denna studie (Bryman 2011:244).

### **1.5.2 Genomförande**

Undersökningen genomfördes genom ett digital videomötestjänst, och som jag tidigare har resonerat om, fanns en metodologisk poäng i det eftersom både intervjupersonerna och jag har erfarenhet av denna medieform distansarbetet i coronatider. Detta innebär, om man återgår till Ekelunds (2015:103) tankar om minnet och påminnelsen – att intervjupersonerna befann sig i samma skeende som vi också pratade om. Som intervjuare hade jag ett så kallat “insiderperspektiv” eftersom jag själv varit och gjort det som jag frågade intervjupersonerna kring, alltså arbetat hemma på distans under den rådande pandemin (Fägerborg 2011:95). Då mina intervjuer ägde rum digitalt, befann jag som forskare mig i ett rum och studiedeltagaren i ett annat, men genom videoformatet kunde vi förenas i en och samma kontext trots allt.

I en intervju finns en inneboende problematik i den maktasymmetri som ofrånkomligen genomsyrar intervjusituationen. Thomsson (2010:123-124) menar att intervjupersonen kan känna sig i underläge gentemot den som intervjuar. Det är jag som forskare som huvudsakligen styr hur intervjusituationen konstrueras och kontrollerar vad som händer med vad som sägs. Mitt maktöverläge kan alltså påverka vad studiedeltagaren är trygg med att säga. Men samtidigt styrs vad hen säger också av “osynliga samhällliga sammanhang” som Bremer (2011:196) kallar det för eller den “tredje närvarande” som Pripp (2011:68) benämner det. Alltså till den värld och den läsare som kanske nås av min kandidatuppsats. Det kan tolkas som att forskaren inte är den enda med makt i intervjusituationen. Den intervjuade väljer själv vad den ska berätta och berättar inte bara för forskaren. Det är min uppfattning att maktrelationer jämnades ut något eftersom vi möttes i en form – via ett digitalt mötesrum – som vi båda hade liknande erfarenheter av. Deltagarna var också medskapare genom sina foton och hade därmed möjlighet till större handlingsutrymme än i en traditionell intervjusituation. Jag försökte även inta en roll som intervjuare där det blev tydligt att jag ville initiera ett samtal om undersökningsobjektet.

### **1.5.3 Bearbetning av material**

De sex intervjuerna transkriberades ordagrant, just för att helt ge studiedeltagarens upplevelse plats i analysen. Denna utförlighet berodde också på svårigheten att veta vad som kommer att bli centralt vid den efterkommande analysen. De teman så växte fram då, var inte färdigt formulerade när transkriberingsprocessen tog vid (Tjora 2012:111). Analysen och dess

tematisering hugger även bort mycket av det intervjupersonerna berättar om, hade inte transkriptionen varit så ordgrann som möjligt – så hade dessa hugg kommit i två lager. Den subjektiva upplevelsen av ett skeende hos intervjupersonen, kan då tänkas vara ännu längre bort. Intervjun med psykologstudenten är cirka 35 minuter lång, den med samhällsplaneraren är 39 minuter, statsvetarens är 30 minuter, universitetsmedarbetarens 43, projektledarens 32 och intervjun med den HR-ansvarige är cirka 35 minuter lång.

När det transkriberade intervjumaterialet utgjort huvuddelen i den empiri som diskuteras i analysen, så har bilderna fungerat som illustrationer för att ge läsaren en inblick i den kontext som behandlas, i studiedeltagarnas upplevelser. Utöver det så var bildernas stora del i studien ett metodologiskt verktyg, i form av den fotoelicitering som gjordes i vilken bilderna var artefakter som gav djup och struktur till intervjuerna.

#### **1.5.4 Etiska aspekter**

I detta avsnitt kommer forskningsetisk diskussion föras, samt en återkoppling och sammanfattning göras av den reflexiva diskussion som återfinns genomgående i föregående avsnitt.

Studiedeltagarna har som sagt anonymiserats, detta i linje med Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet 2020). De upplevelser som deltagarna i studien delar med sig är inte känsliga i sig själva, alltså handlar de inte om exempelvis kriminella handlingar. Däremot kan det de pratar om indirekt, vara känsligt. Ur deras utsagor är det möjligt för en läsare att skapa sig en uppfattning om exempelvis studiedeltagarens hem. Vidare är det också subjektivt vad som kan kännas känsligt att dela med sig av ur sitt liv. Även om deltagarna på förhand meddelats om studiens syfte och vad som kommer att hända med det material de är med och skapar – samt lämnar samtycke till detta (Vetenskapsrådet 2020) – så kan det vara svårt att låta det styra vad man säger. Därav har individerna vars röster tar plats i denna uppsats, fått ta denna plats under anonymiserade benämningar.

Innan intervjusituationerna, fick varje intervjuperson ta del av ett missiv innehållande allt som studien gick ut på, samt hur intervjun skulle se ut och vad som krävdes av individen i fråga. Detta återupprepades även muntligt vid intervjutillfället, där det också frågades



huruvida det var okej att intervjupersonens berättelse spelades in både i ljud- och bildform. Samtliga deltagare accepterade detta. Det lades även tyngd vid rätten för var individ att dra sig ur när de vill i processen, om så under intervjun eller exempelvis när uppsatsen är färdigskriven – spelar ingen roll (Vetenskapsrådet 2020).

Den reflexiva diskussion som redan genomgående förts i metodavsnittet, kan sammanfattas med att jag som forskare besitter en makt kring hur det som sägs av intervjupersonerna sedan tolkas och förs vidare för att slutligen skrivas fram här i denna uppsats. Vidare besitter jag också maktposition kring skapandet av ett intervjutillfälle, ett skapande som är subjektivt både från mitt håll som forskare – men också från studiedeltagarens håll. Subjektiviteten finns i flera lager, likadant är det för maktskevheten då även studiedeltagaren besitter en makt kring vad den säger i en intervju. Som också tidigare nämnts, men som är värt att återupprepa, är intervjutillfällena och ett fältarbete i sin helhet en högst kontextuellt styrda. Det som uppkommer i ur exempelvis en viss intervju är bundet till just det tillfället i den kontexten i vilket den skedde. Materialet som skapas därur, kanske därav aldrig kan återskapas exakt.

## **2. Konstruktionen av platsen**

I resultatet har fyra centrala teman vuxit fram. Dessa analyseras med hjälp av det teoretiska ramverket och av den tidigare forskningen. Det första temat handlar om *konstruktionen av platsen*, här lyfts det upp hur studiedeltagarna definierat sin plats, eller inte. Det andra temat kallar jag för *mötet av olika platser* i det gemensamma rummet, den digitala mötesplatsen. Redan här avslöjas ett teoretiskt begrepp, som kommer att diskuteras mer utförligt nedan. Det tredje temat avser material som visar på *gränsen mellan hemsfären och arbetsplatsen*. Dessa tycks drabba varandra och det kan vara intressant att analysera. Det fjärde temat går mer in på *identitet* – även det ett teoretiskt begrepp – och vad som sker med denna när vanliga platser i ens liv faller bort och man istället rör sig i en ny arbets- eller studiekontext.

Det första temat avser att presentera hur studiedeltagarna arbetar hemma. Avsnittet utgör en första blick in hur distansarbetet ter sig i hemmet och blir en grund för den fortsatta analysen. Fokus ligger här på hur studiedeltagarna har definierat och därigenom konstruerat sin arbetsplats, eller inte.

Det finns lite olika vägar att gå, tycks det, när man i pandemins tider blivit mer eller mindre tvungen att arbeta hemma. I temat synliggörs tre exempel: en studiedeltagare som skapar en tydlig arbetsplats som bara har funktionen arbetsplats, en annan studiedeltagare skapar inte någon arbetsplats utan utgår från sitt sovrum, och den tredje representerar ett mellanting med en definierad yta som arbetsplats, men där samma yta också har en tydlig annan funktion.

Den första studiedeltagaren, som har en administrativ yrkesroll vid ett universitet, säger så här när hon ska förklara sin hemarbetsplats:

Jag har suttit på lite olika ställen sedan det här började. Och det här är ändå det som fungerar bäst. Det som är bra är att jag kan vara på jobbet och inte på jobbet. Jag kan liksom trolla bort den när jag inte jobbar och då blir det mitt hem igen. Och jag kan medan jag jobbar vara hyfsat avskild från resten av familjen som också jobbar hemma.

Det har alltså varit en process att finna och definiera vilket ställe i hemmet som är bäst att arbeta på. Vad som är bra, menar hon, är att arbetsplatsen snabbt kan återgå till att inte vara en arbetsplats. Den blir istället hem igen, menar universitetsmedarbetaren (se *Bild 1*). Hon beskriver platsen nedan:

Och det jag har kunnat skapa med den här arbetsplatsen där jag då lite har vänt på rummet, är att jag har kunnat skärma av bakom mig. Jag har den här gardinen [visar sin bakgrund, en vit gardin]. Det gör också att resten av familjen kan gå genom rummet utan att hamna i bild. Det är lite väsentligt eftersom badrummet ligger i andra änden.



Bild 1 och 2

Tillvägagångssättet genom vilket universitetsmedarbetaren kan skifta mellan hem och arbete är en intressant lösning, med en gardin som skiljer av arbetsrummet mot resten av rummet och vad som försiggår där (se bild 2). Just temporaliteten i rummet är intressant (Tuan 1977:184), det är genom den vita gardinen som universitetsmedarbetaren signalerar att hon går in i arbetsrummet för att jobba. Gardinen blir den symbol som konkretiserar och berättar för omgivningen vad som försiggår (Koslowski et al 2019: 159). Att dra för gardinen är något hon gör i förhållande till de andra som hon lever med, något som går att förstå med hjälp av Goffmans (1959:28-29) begrepp "inramning". Universitetsmedarbetaren använder sig av rekvisitan som finns i den inramning hon befinner sig i. Genom detta visar hon för sina familjemedlemmar som hon interagerar med, hur de ska bete sig. När gardinen dras för, går hon även in i vad som kan tolkas som en "utsida" (Goffman 1959:120). Med utsida i detta avseende menas att universitetsmedarbetaren går ur framträdandet som är den sociala interaktionen mellan henne och hennes familjemedlemmar, hon går in arbetsrummet och vidare in i ett digitalt mötesrum, på så vis träder hon in i ett annat framträdande och en annan, "främre", region (Goffman 1959:97). Här står hon åter i fokus i interaktionen och en ny ram infinner sig och behöver upprätthållas.



*Bild 3*

När vissa träder in och ut ur regioner, med hjälp av sina definierade arbetsplatser, så stannar andra snarare kvar i en region, eftersom de inte skapat en tydlig arbetsplats. En student i samhällsplanering vid Lunds universitet förklarar sin distansarbetsprocedur: “Vanligtvis så ligger jag kanske bara kvar i typ kallingar i sängen och startar datorn”. (För en bild av denna arbetsplats, se *bild 3*) Samhällsplaneraren befinner sig fortfarande i vad som kan tolkas som hemmets inramning (Goffman 1959:28-29). Denna inramning är bunden till hemmet som plats, som ur Tuans (1977:184) platsteori kan förstås som en tydligt definierad plats, som sedan länge gjort resan från att vara ett rum. Tanken kring att definiera en arbetsplats och därigenom skapa en ny plats i hemmet, tycks inte ha varit så aktuell för samhällsplaneraren. Hemmet som plats och dess inramning styr och han agerar som han annars tycks göra en morgon utan studier. Detta kan tolkas som att samhällsplaneraren också befinner sig på utsidan (Goffman 1959:120). Den sociala interaktionen och framträdandet som sker i det digitala mötesrummet, i vilket exempelvis en föreläsning pågår, det står samhällsplaneraren något utanför. Han befinner sig samtidigt i sin säng och den är fortfarande mest en säng i vilken en sover, inte arbetar. Samhällsplaneraren innehar också samma fasad (Goffman 1959:28) som han annars gör i hemmet, vilket synliggörs genom att han endast har sina kalsonger på sig. Så länge han befinner sig på utsidan, så kan han låta hemmets inramning stå kvar och vidare inte behöva omkonstruera hemmet som plats, om än temporärt.

Det finns också de som rör sig i ett mellanting av att ha definierat en yta där den arbetar, men där samma yta också har en tydlig annan funktion. Så är det exempelvis för psykologstudenten, som sitter och studerar på sitt köksbord (se *bild 4*).



*Bild 4*

Det är nog ingen jättestor skillnad men jag känner ändå på något sätt att jag har flyttat på mig och faktiskt gått upp. Än att bara vakna och sätta på kameran.. eller datorn! Men sen så blir det ju ändå väldigt tamt eftersom jag har kanske bara precis gått upp och klätt på mig, inte ätit frukost.. eller sitter med frukost i handen under tiden, eller liksom springer och gör kaffe typ i pausen. Och liksom väldigt lite ansträngning överlag. Då känner jag att man oftast inte hinner vakna så mycket heller.

Psykologstudenten beskriver vad som kan förstås som en rörelse mellan två olika ramar, en företeelse som de två nästkommande avsnittet kommer att analyseras mer ingående. I detta första tema har fokus legat på hur studiedeltagarna skapar sin arbetsplats i nästa tema riktar vi blicken mot gränserna mellan hem och arbetsplats.

### **3. Gränsen mellan hemsfären och arbetsplatsen**

I följande tema kommer gränsen mellan hemsfären och arbetet analyseras. Studiedeltagarna förhåller sig olika till arbetsplatsen i hemmet. Något de måste på grund av det distansarbete de är tvungna att utföra. I hemsfären införlivas också en arbetsplats, eller i alla fall arbete i olika former. Gränsen mellan dessa tycks inte vara helt tydlig och det som hemmet innehåller möter, eller kanske krockar med, det som arbetet för med sig. Samhällsplaneraren, som inte definierat en tydlig arbetsplats, tänker kring vilken plats arbetet ändå tar i hans hem:

Alltså jag tänker inte så hittills i alla fall så: oh skrivbordet, där sitter jag bara och pluggar, fyfan.. Så jag vet inte om att sprida ut gör liksom att det blir.. att alla ställen blir lite korrumperade, men de blir bara lite korrumperade liksom.. Om man tänker att desto längre tid man spenderar på föreläsningar i ett visst rum, så blir det mer korrumerat liksom. Men jag antar också att jag, har bara allt svårare.. liksom att jag befinner mig i hemmet när jag pluggar överlag gör att jag har väldigt svårt.. eller jag har svårare och svårare att ha en tydlig skiljelinje mellan arbetsplats och hemmet.

Det förefaller att vara så att samhällsplanerarens brist på en tydligt avgränsad arbetsyta gör att han inte förknippar exempelvis sitt skrivbord med studier. Här hade han möjligtvis kunnat välja att utföra alla sina studier och skapa sig en arbetsplats. Istället har han inte designerat någon plats och rör sig därav runt om i hemmet och utför sina studier på olika ställen. Detta gör att hemmet – som annars är en trygg och avslappnad plats där han, som tidigare citerats, ligger i sina källingar under föreläsningar – blir som han ger uttryck för “korrumerad av studierna”. Studierna ses på som något som tar över hemmet. Tuan kan hjälpa oss förstå denna tankegång vidare. Hemmet kan ses på som en plats som över lång tid har blivit till och fyllts med erfarenheter (Tuan 1977:184). Men nu börjar platsen fyllas med andra erfarenheter, den omskapas eller korrumeras, som samhällsplaneraren ser det. Ens relation till hemmet tycks alltså omkastas när man studerar eller arbetar hemifrån, än mer så när man inte konstruerat en tydlig arbetsplats. Koslowski et al (2019) är inne på samma bana när de diskuterar hur den traditionella bilden av hemmet kan rubbas när man arbetar i det.

För andra ter sig interaktionen mellan arbetsplatsen i hemmet och själva hemmet fungera bättre. Det ger den HR-ansvarige sken av i sin berättelse:

Jag tycker nästan att det är lite så, det är lite praktiskt att kunna köra en maskin tvätt vid sidan om eller inte behöva ta med sig en matlåda eller så utan.. inte behöva klä på sig något ordentligt varje dag och åka iväg heller, för den sakens skull.

Hennes upplevelse av hemmet och hennes arbete däri, talar om en inte så tydlig gränsdragning. Men detta tycks inte innebära några problem för henne. Här framstår hemmet som en konkret och stark plats, kring vilken den HR-ansvarige enkelt förhåller sig till trots att hon jobbar. För den HR-ansvarige arbetar på två olika, bestämda platser i sitt hem: “Jag har

ju suttit i min säng egentligen, större delen av tiden /.../ sen har jag vidareutvecklat det med ett skrivbord också. Så nu alternerar jag lite emellan.” Att ha designerat två någorlunda tydliga platser på vilket hon arbetar, tycks ha varit ett framgångsrikt tillvägagångsätt. Den HR-ansvarige går smidigt ur arbetet och in i hemmets sysslor på ett sätt som kan förstås som att hon rör sig mellan olika ramar (Goffman 1974:137). Där hemmet som plats och allt det innehåller, blir grunden för en ram som hon är bekant med och som hon rör sig i. Att gå från den ram som arbetet i ett digital arbetsrum innebär, till att sätta på tvätten, sker utan svårighet.

Möjligheten att göra det man annars gör när man är ledig, kan störa studier eller arbete. Så resonerar psykologstudenten:

Jag tycker att det känns trevligt på flera sätt, att man så här kan gå och göra kaffe, eller äta något under tiden och det känns ju väldigt avslappnande, eller avslappnat. Samtidigt som det kanske också kan bli distraherande. Jag märkte med den föreläsningen som vi faktiskt hade på plats för någon vecka sedan, att man var så himla fokuserad och liksom allt fokus riktades mot föreläsningen och allt som hände kring den.

När någon är i den ram (Goffman 1974:137) som hemmet står för, vilket psykologstudenten tycks vara, så kan man nyttja de företeelser som denna ram tillhandahåller. Detta exemplifieras med den HR-ansvariges tvättande mellan arbetsmöten men också psykologstudenternas “trevliga” komponenter som helt plötsligt kan införlivas när man går i skolan. Deltagarna befinner sig i fysiskt i hemmet och på den skapade arbetsplatsen, men arbetsplatsen och den digitala mötesplatsen är ännu inte är fyllda med mening som gör dem till platser utan är fortsatt rum att orientera sig i (Tuan, 1977:184). Eftersom gränsen är otydlig pågår hemmets interaktioner också nu när man arbetar och studerar. Att det då är hemmets ram som man främst interagerar genom, är kanske inte så konstigt. Använder man ramen, kan den också tänkas vara den som tar fortsatt störst plats i det sociala framträdandet. Därigenom blir den platsskapande processen för de nya rummen som distansarbetet inneburit, längre. Det eftersom att individerna ständigt rör sig mellan dem och hemmet, och när de är där i så är det sällan helt och hållet. Ett skeende som tycks innebära en svårighet att upprätthålla den ram som bestämmer reglerna för interaktion i det digitala mötesrummet, vilket tar sin konkreta form i de distraktioner som infinner sig hos psykologstudenten.

Det är inte bara dåligt att befinna sig hemma och samtidigt delta i det digitala rummet. Eftersom ramen i det digitala mötesrummet är skör, öppnar den också möjligheter för nya sätt att arbeta eller studera:

Det kan fortfarande ändå vara lite betryggande att ha en muntlig presentation inom säkerheten för ens egna hem liksom. Då, man har lite mer.. jag tycker alltid att det är jobbigt med muntliga presentationer, så jag kan typ ha lite mer distans till alla människor som lyssnar liksom. Men samtidigt så blir det lite konstigt, att typ bara lyssna på sig själv.

De otydliga ramarna tycks vara en hjälp för studenten att känna sig trygg inför sitt framträdande. Även när man håller en presentation, ett tydligt framträdande i den främre regionen, så erbjuder möjligheten att befinna sig i hemmet samtidigt som man deltar i det digitala – en känsla av att befinna sig i den bakre regionen (Goffman 1959:101).

Samhällsplaneraren pratar vidare om klassrummet. Ett klassrum som på något vis framstår som en motsats till den myriad av platser och ramar som ovan beskrivits:

Ja, det är kanske lite det här.. alltså att liksom om man sitter i ett klassrum på en föreläsning, så finns det kanske en annan.. då blir det tydligare att man borde visa typ respekt för läraren. Man försöker.. även ifall man inte lyssnar så försöker man kanske i alla fall se ut som om man lyssnar. Det kanske gör att man lyssnar lite bättre i alla fall. Medan liksom nu, när jag inte ens har kameran på, så kan jag sitta och skita under en föreläsning liksom.

Klassrummet kan tolkas som en tydligt definierad plats som vuxit fram över tid (Tuan 1977:184). Här vet individen vad som gäller och hur man ska interagera, ramen är alltså tydlig (Goffman 1974:137). Det finns inte heller några diffusa gränser, som när man distansarbetar. När man går in genom dörren till klassrummet, är det studier genom olika former av lektioner som gäller. Denna tydlighet påverkar också vilka regioner man rör sig i det sociala framträdandet. Som samhällsplaneraren är inne på, så är det enklare för läraren att röra sig i den främre regionen när den får tydlig respons från eleverna (Goffman 1959:97). Det tycks då också lättare för eleverna att delta, eftersom att man kan “se ut som att man lyssnar” och på så vis interagera genom den ram som klassrummen för med sig. Eleverna blir också viktiga och tydligare åskådare i det traditionella klassrummet, vilket här är tydligt. Med denna framträdande åskådare, blir framträdandet för läraren enklare eftersom den får respons,



samtidigt som ramen för det som eleven och läraren tillsammans håller på med blir lättare att hålla vid liv (Goffman 1974:124f). Detta är något som det fysiska klassrummet tycks möjliggöra, medan föreläsningar i det digitala mötesrummet verka tendera att osynliggöra åskådare, särskilt om kameran är avstängd. Skillnaden mellan att kunna gå till ett klassrum och att studera hemifrån och hur denna kan påverka just hur man studerar, exemplifieras väl av samhällsplaneraren. Hemmet som styrande plats och ram får studenten att göra saker anknutna till skolan som inte alls hade gått att göra i exempelvis ett klassrum, som att utträta sina behov mitt under pågående föreläsning.

En student, med ett fokus på historia och statsvetenskap, som här får namnet "statsvetaren" – bekräftar tanken om klassrummet som motsats till hemmet ur ett Goffmanskt perspektiv:

Man framstår ju som lite skum om man sitter och kollar på reddit på mobilen på en fysisk föreläsning. Och läraren kanske blir sur på en, men nu kan de ju inte ens se en.

Likt samhällsplaneraren, reflekterar statsvetaren över vad man får göra och inte göra i ett klassrum. Alltså vad ramen berättar för en hur man ska interagera (Goffman 1974:137).

I detta tema har det blivit tydligt hur gränsen mellan arbete i hemmet och hemmet som en privat sfär är otydlig. Liknande slutsatser drar också Jostell och Hamlin (2018), samt Hardill och Green (2003) i sin forskning. De olika platserna, hemmet som plats och den nykonstruerade arbetsplatsen, är skiftande i hur hög grad de är definierade och hur de krockar med varandra. Därigenom blir även ramarna för hur man interagerar otydliga. Detta påverkar de olika studiedeltagarna på olika sätt; för en känns det som att studierna successivt besudlar hemmet, medan en annan uppskattar möjligheten att göra allt det som hemmet annars erbjuder, samtidigt som man arbetar.

#### **4. Mötet av olika platser i det gemensamma rummet, den digitala mötesplatsen.**

I detta avsnitt analyseras hur olika platser möts i det digitala mötesrummet och hur interaktionen ter sig däri. Distansarbetet framstår som ett något kaosartat skeende, en slags övergångsfas eller kanske brytpunkt om man ska se det ur Tuans (1977:184) platsteori. I

distansarbetet möts olika platser, arbetsplatsen och hemmet – men samtidigt, som i föregående avsnitt presenterats, så är den nya arbetsplatsen i hemmet möjligen inte en plats än. Den är ett rum som håller på att fyllas av den erfarenhet och mening som sedermera gör den till en plats (Tuan 1977:184). På en ytterligare nivå sitter individen ofta ett digitalt mötesrum, även här sker det möten av intressant karaktär. Här tas avstampet för följande tema, i vilket jag vill förstå detta myller av platser och interaktion än djupare.

Men man sitter i sitt arbetsrum, men man sitter också i sitt hem. Eftersom arbetsrummet nu befinner sig där. Och sånt här som nu då att jag vet att solen så här dags på dagen är lite irriterande (belyser samt visar hur hon får solstrålar på sig), men jag vet också att den snart kommer att gå bakom ett träd, till exempel. Katter, hundar och så har man ju blivit mer varse om. Både sin egen men också andras. För de tar inte hänsyn till om folk sitter i ett zoommöte eller inte /.../ på jobbet vet ju alla på något vis att här jobbar vi.

Så reflekterar universitetsmedarbetaren kring sitt distansarbete. Det tycks vara centralt i hennes upplevelse att arbetet som sker digitalt påverkas av yttre faktorer. Trots att det i det digitala mötesrummet avhandlas samma sak som det hade gjorts i ett fysiskt mötesrum på den vanliga arbetsplatsen, så befinner man sig faktiskt hemma. Hemmet ter sig fortfarande en plats som definieras av de erfarenheter som är sprungna i hur man rör sig hemma (Tuan 1977). Även om universitetsmedarbetaren, som ovan lyfts fram, har konstruerat en arbetsplats i sitt hem – så är detta en process som inte är färdig än och kanske aldrig heller kommer att bli färdig. Försöket att skapa en plats i platsen, alltså en arbetsplats i hemmet, tycks inte vara förknippat med någon kontinuitet. Hemmet är något man vill ha kvar och arbetsplatsen blir därför en temporär konstruktion, som kanske aldrig hinner bli mer än ett rum (Tuan 1977:184). Därigenom kan vi förstå det möte som universitetsmedarbetaren beskriver. Hemmet och allt det medför, från fönstrens inläpp av solljus till hundar som skäller, ligger fortfarande som grund för ramen efter vilken man interagerar (Goffman 1974:137). Det digitala mötesrummet erbjuder också ett format som innebär att de deltagande individernas hem möts. Man blir varse om varandras fysiska och sociala omgivning, och därigenom möts även individernas ramar. Det tycks upplevas att husdjuren som universitetsmedarbetaren blivit mer medveten om, förstår inte att ett digitalt möte pågår. Det kan inte se ut som om det finns en inramning i det digitala mötesrummet styr vad som försiggår där och som de deltagande människorna febrilt tycks försöka upprätthålla. Husdjuren blir ett exempel på hur ramen ofrivilligt bryts (Goffman 1974:349). Men frågan är hur pass tydlig denna ram ens är

för oss människor. Det är en ram som är svår att upprätthålla och ofta tycks det svårt att ens försöka.

#### 4.1 Hur man agerar i mötet

Jag tror att jag känner mig ovanligt passiv. Och att det är lätt att vara passiv på zoom. Jag fick inte min kamera på datorn att funka heller, då blir man en svart ruta. Då kommer man ju ännu längre bort från att känna sig som en student på en föreläsning.

Psykologstudenten talar om det ansträngda i att komma in i det rum som den digitala mötesplatsen är, ett rum som Messenger och Gschwind beskriver som ett "third space" (2016). Detta digitala format ter sig inte, likt arbetsplatsen i hemmet, vara en färdigt framvuxen och definierad plats (Tuan 1977:184). Ramen som berättar för deltagarna hur de ska bete sig hänger därav på en skör tråd (Goffman 1974:137). Men det gör den också för att det just är en tekniskt beroende mötesplats. När kameran inte fungerar, blir man en "svart ruta" (se citatet ovan). Meningen med den digitala mötesplatsen tycks då långt borta och psykologstudenten framstår som om hon befinner sig på utsidan av det sociala, om man ska se på det som ett Goffmanskt framträdande (Goffman 1959:120). Det verkar i alla fall svårt att nå fram till en främre region som student när tekniken strular. Men studenten kan finna sig i vad Goffman (1959:101) kallar för den "bakre regionen", detta eftersom att man deltar i det sociala sammanhanget, och stundom så framträder man också – i form av en svart liten ruta varifrån det kommer ljud när man pratar. Man är alltså inte i den främre regionen i vilken man kan tolka att det finns ett slags ansvar för att inramningen ska upprätthållas. Så tycks det snarare vara för exempelvis en lärare. Universitetsmedarbetaren upplever det så här:

Man är ju lite mer i fokus, onekligen. Sen har man ju inte riktigt koll på hur andra väljer att se en. Man vet inte riktigt hur i fokus man är. Men man slappnar kanske inte riktigt av på det sätt man kan göra i ett möte där man inte.. vid en punkt där man inte har så mycket att tillföra kan man ju tillåta sig att titta ut genom fönstret. Det kan man inte riktigt göra på samma sätt. Här måste man vara mera med. Man behöver vara mer koncentrerad också för att tolka och läsa av de andra som är mötet.

Är man aktiv i ett digitalt möte med kameran påslagen – vilket tycks vara tvunget att vara i många fall när man distansarbetar snarare än distanstuderar – så ter man sig nästan vara fast i

den främre regionen. Universitetsmedarbetaren upplever sig vara i fokus hela tiden, samtidigt som hon inte vet hur mycket i fokus hon faktiskt är. Läraren, eller de som arbetar i det digitala mötesformatet, kan tolkas äga ansvaret för att upprätthålla inramningen. De kan inte träda tillbaka och gå ur sitt framträdande, för då faller inramningen bort. Är det inte en lärare som exempelvis föreläser, så finns det inte mycket som berättar för de deltagande individerna i det digitala mötesrummet vad som socialt försiggår och eller förväntas. För det digitala mötestrummet verkar, som tidigare nämnt, fortfarande vara ett rum i processen att bli en plats (Tuan 1977:184). I denna resa, som alla distansarbetande befinner sig, sker ett förhandlande av vilka regler som gäller för hur man ska interagera – rummet håller på att fyllas med erfarenhet och mening för att bli en plats. När den gjort det, så för den också med sig en mer given ram, som inte är lika svår att förstå och upprätthålla (Goffman 1974:137). En sådan tydlig plats, med en mer lättåtkomlig och starkare ram, kan vara ett klassrum. Där är det konkret hur man ska interagera med varandra och när. Universitetsmedarbetaren lyfter fram hur man i ett vanligt, fysiskt rum, lätt kan luta sig tillbaka och inte säga så mycket eller rent av titta ut genom fönstret när det passar. Men att förstå vad som passar och när, tycks alltså svårt i det digitala mötesrummet. Detta påverkar även möjligheten att kunna röra sig mellan regioner i det sociala samspelet, och att kunna skifta mellan olika ramar, något som projektledaren tar upp:

Ja, vi försökte ha fikarast tillsammans, men jag menar, när man sitter såhär, liksom åtta timmar om dagen och sen lägga in en kvart där man ska visa upp sin kaffekopp – alltså nej det gav mig ingenting.

Projektledaren menar att det finns en efterfrågan av det vardagliga samtalet, eller den avslappnade sociala interaktionen – som exempelvis kan vara en fikarast. Denna kan man i ett fysiskt rum där alla lätt kan se varandra, på en plats som är fylld av erfarenhet som gör det tydligt, exempelvis i ett konferensrum. Det står kanske framdukat fika och när det passar sig, så hoppar man lätt ur ramen som styr interaktionen för ett möte (Goffman 1974:137), för att enkelt gå in i en ny ram där man kan fika med varandra. Men det tycks svårt i ett digitalt mötesrum. Att ta sig från ramen som förklarar att man arbetar, till att skapa en ny ram i vilken alla är införstådda kring att man nu ska fika – tycks fungera till en viss grad. Projektledaren och hennes kollegor verkar förstå att de nu ska fika, men är något som saknas. Det går inte att återskapa den företeelse och den ram som finns på en ordentlig plats. Det räcker inte att som symbol hålla upp sin kaffekopp för att det ska kännas som en riktig fika.

I detta avsnitt har den myriad av möten som ett arbete hemifrån genom en digitalt mötesstjänst innebär analyserats. Individernas hem och dess ram möts och påverkar varandra genom den digitala portalen, samtidigt som hemmets ram också styr interaktionen i just det digitala mötesrummet. Denna kan i sin tur också förstås som ett rum som håller på att bli till en plats, och som därigenom är ett ställe i vilket ramen för hur man ska interagera är skör och otydlig. Den nya vardagen tycks speciell, där arbetet och fritiden flyter ihop och där det normala har kastats om, vilket även ter sig påverka hur individen ser på sig själv. När det två föregående avsnitten handlat om platsskapande och interaktion, kommer därför följande att diskutera identitetsskapande.

## **5. Identiteten som kan omskapas vid förlusten av plats och rutiner**

Förlusten av en fysisk och traditionell arbetsplats att gå till, eller ett universitet och dess klassrum – tycks också påverka identitetsskapandet. Distansarbetet får samhällsplaneraren att reflektera så här kring sin identitet:

Då var jag väldigt starkt... då kände jag liksom: jag är en Lundastudent, jag pluggar i Lund, jag går till universitetet, jag pluggar liksom bla bla bla. Men nu när jag är hemma så känns kanske hela studentgrejen lite mer, jag vet inte, det känns som en parentes i mitt liv just nu.

Denna tankegång belyser företeelsen att just gå till något. Detta något blir i kontexten universitetet eller arbetsplatsen. De är platser, om man ska se på dem med hjälp av Tuan, som under lång tid blivit fyllda av väldigt mycket erfarenhet (Tuan 1977:184). Universitetet och arbetsplatsen är meningsbärande för individen och för många en kontext i vilket man tydligt kan gå in i en identitet, som för exempelvis samhällsplaneraren (Hylland Eriksen 2004:52). Universitetet till exempel, kan också ses på som en plats på grund av att den verkar ihop med människors identitetsskapande. Den erfarenhet som fyller platsen, kan vara exempelvis identitet. Identiteten som student tycks bli till i det universitetet erbjuder, en kontext i vilken man kan möta andra som ser på dig på samma sätt som du ser på dig själv, alltså som student. Detta är avgörande för att identiteten ska infinna sig, det räcker inte att man ser på sig själv som student, det är något som omvärlden och dess individer ska förstå och tillskriva dig (Hylland Eriksen 2004:52,91). Universitetet som plats kan tolkas som en nyckel som berättar

för individerna vad det innebär att identifiera sig som student. En del av denna nyckelfunktion utgörs också av att universitetet används av andra som ser på sig själva som just studenter.

När då möjligheten att gå till platsen försvinner, så blir tycks det också bli svårare att gå in i identiteten som student, om man ska förstå samhällsplaneraren. Mötet med andra och platsen i sig är inte längre självklart, trots att man kan göra det digitalt i en viss utsträckning.

Studentidentiteten tycks vara längre bort, vilket skapar ett tomrum hos samhällsplaneraren, som annars beskriver hur känslan att vara en student uppfylls mycket av hans självbild.

Istället fylls tomrummet av andra identiteter, som den att vara arbetslös, säger han: Nu under distansen så känner jag att jag definieras mer av min arbetslöshet än min.. att jag är en student liksom.

Vidare ter sig den Goffmanska ram som styr hemmet (Goffman 1974:137), krocka med den identitet som man som individ innehar när man exempelvis arbetar. Detta reflekterar projektledaren över:

Sen är det ju det.. jag är så pass gammal så jag.. jag kan fortfarande ha dåligt samvete för att jag går ner och slänger i en tvätt, på arbetstid. För det har jag aldrig gjort förut, nu har jag ju den möjligheten.

Identiteten som projektledaren har på sin arbetsplats, verkar hon göra ett försök i att ha kvar även när hon arbetar hemifrån. Men eftersom ramen i hemmet tillåter en interaktion och ett agerande som exempelvis att tvätta, tvingas hennes arbetsidentitet nu att omförhandlas. Något som tycks kännas lite olustigt. Grunderna för arbetsidentitet, som annars till exempel varit den tydliga arbetsplatsen att gå till, finns inte längre kvar på samma sätt. Känslan av att vara en individ som arbetar blir, om man ska förstå projektledaren, inte lika genuin. Likaså som sociala ramarna krockar eller möts, vilket avhandlats i tidigare avsnitt, så krockar även identiteterna, vilket även Hirst och Humphreys (2020:706) menar. Samtidigt som man vill vara i sin arbetsidentitet, eftersom att man just arbetar, kan man göra de saker som annars gör när man ser på sig själv som en individ som är hemma. Vad man kan kalla för en slags övergripande hemmaidentitet, krockar då med arbetsidentiteten.

Projektledaren förklarar vidare vad det är hon saknar på sin arbetsplats:

Det är det lilla, det är det är att prata med någon i korridoren, fråga hur deras helg har varit och se hur de ser ut när de berättar om det.

En stor del av det som glädjer henne i hennes arbetsliv är nu borta. Det sociala mötet med arbetskamrater där man konverserar kring vardagliga ting, är också ett möte i vilket man får bekräftelse i sin identitet. Någon annan ser på projektledaren på samma sätt som hon ser sig själv.

Statsvetaren är inne på samma sak när han förklarar föreläsningens roll i hans sociala liv som student:

Jag tyckte att det var kul att gå på föreläsningar haha. Det var mycket lättare att koncentrera sig när man var i föreläsningssalen. Ja det är ju.. den klassen man har nu har man ju inte träffat alls. Om man gå så fristående kursen så blir väldigt mycket så att man har ny klass varje termin. Då blir det ju mest att man snackar med dem på föreläsningarna och så.

Det är när statsvetaren går på en föreläsning, som han får känna sig som en student. Det är här han träffar andra som pluggar samma sak och det är i denna kontext som hans studentidentitet fylls med mening och genuinitet. Nu, under distansundervisningen, försvinner det. När Cuba och Hammon diskuterar identiteten kopplat till att känna sig hemma, menar de att denna företeelse är flytande. Man kan känna sig hemma även om man förflyttar sig och inte har ett fast fysiskt hem (Cuba och Hammon 1993). Just det flytande och förlusten av det fysiska är något som även arbets- och studentidentiteten utsätts för under arbete eller studier på distans. Identiteten omförhandlas därigenom och att känna sig lika hemma, eller lika trygg i den nya formen som identiteten tagit, tycks inte riktigt ha skett än.

Identitet är det som har varit i fokus i detta avsnitt. Ett begrepp som hjälpt till att fånga essensen av vad som händer med individen och dennes självbild i livet med distansarbete. Platserna på vilka man annars får bekräftelse i sin identitet, som exempelvis universitetet, är nu inte längre åtkomliga. Detta får effekten att identiteten man skapar sig av sitt arbete eller sina studier, när man till exempel ser på sig själv som en student – försvagas och kastas om. Andra identiteter, som är mer bundna till hemsfären, tar istället större fokus den distansarbetande individens liv.

## 6. Avslutande diskussion

Syftet med denna uppsats varit att förstå hur individer skapar sin arbetsplats när de jobbar hemifrån digitalt i samband med coronapandemin. Följande frågor har ställts: Hur beskriver deltagarna sin arbetsplats i hemmet? Hur kan dessa beskrivningar förstås i relation till interaktion, plats och identitet?

När deltagarna beskriver hur de skapar sin arbetsplats i hemmet framträder olika tillvägagångssätt; den odefinierade arbetsplatsen, den halvdefinierade arbetsplatsen och den definierade arbetsplatsen. Dessa tre är exempel på olika grader av tydligt konstruerade arbetsplatser. Det är också endast i den sista kategorin, den definierade arbetsplatsen, som den deltagaren har bestämt sig för en särskild plats, de andra rör sig fortfarande mellan olika ställen. Samtliga individer använder sig av symboliska föremål för att signalera att de arbetar, till exempel att ligga kvar i sängen och fälla upp locket på sin laptop eller dra för en avdelande gardin för att upprätta ett arbetsrum.

Det pågår en sorts dragkamp mellan hemmet och arbetsplatsen som just platser. En dragkamp som hemmet på ett sätt vinner, eftersom det har en starkare inramning (Goffman 1974:137) fyllt med fler personliga erfarenheter och symboler. Hemmet är sedan länge en meningsfull plats, medan arbetsplatsen i hemmet är på väg att förändras från rum till just en plats (Tuan 1977:184). Vad som då utgör den nya arbetsplatsen och vad som innefattas i dess ram, är inte färdigt än. Konsekvensen av detta ter sig för vissa i en känsla av trygghet och en skön inställning till arbetet. Men för andra, framförallt studenter, förefaller hemmet att inkräkta på studierna och tvärtom.

Ramen för arbetet förankras även i det digitala mötesrummet. Även detta rum är nytt och på väg att formas till en plats och fyllas med innehåll och mening. I det digitala mötesrummet sammankopplas deltagarnas hem och arbetsplatser. Samtidigt som man befinner sig i den digitala världen, så befinner man sig alltså hemma och på något plan i alla andras hem och medföljande ramar. Detta tycks få till följd att ramen för vad som sker i det aktuella mötet, eller exempelvis föreläsningen, blir skör och svår att upprätthålla. Det kan också förstärka en känsla av otrygghet.



För att hantera dessa nya, i viss mån otrygga och odefinierade rum, interagerar individerna i olika regioner (Goffman 1959). För studenterna visar denna studie på att det är lättare att hålla sig i den bakre regionen, eller till och med på utsidan. De blir mer åskådare än just den som framträder, vilket i det fallet är läraren. Denne får det snarare svårt att inte hela tiden vara i den främre regionen, samtidigt som att ansvaret för att upprätthålla ramen landar helt på hen. Åskådaren, som den som framträder annars får direkt respons av, blir genom det digitala mötesrummet distanserad och ibland helt bortskuren.

Hela denna myriad av platser och ramar, som rent av är något kaosartad, påverkar de som arbetar eller studerar på distans även ur ett identitetsperspektiv. Att befinna sig i denna otydliga och omvälvande sfär, samtidigt som den vanliga – för arbets- eller studentidentitet avgörande – platsen att gå till, innebär att man måste omskapa sin identitet eller i alla fall ifrågasätta den.

Studiens resultat kan förklara varför den rådande situationen med en pandemi och i vissa fall ett tvång att arbeta hemma – känns konstig. Den kan också ge förståelse kring vikten av att vi befinner oss i en brytpunkt, både ur ett stort samhällsligt perspektiv men även för den lilla människan i dennes vardag. Undersökningen har försökt förklara det konstiga i att arbeta hemifrån, när så många andra gör det samtidigt. Den har gett insikter kring vilka konsekvenser förlusten av en för interaktionen viktig plats har samt kring vad som händer när man istället utför majoriteten av sin sysselsättning digitalt. Därtill har studien försökt fånga ett fenomen som är aktuellt just nu, i samtiden. Vad som sker nu är värt att dokumenteras för framtiden.

När studien utgått ifrån de som har arbetat eller studerat hemifrån, så hade det också varit av värde att undersöka även de som inte kan göra det. Hur har livet förändrats för dessa? Det hade varit en intressant vidareutveckling av denna studie. Just för att försöka tyda ifall det uppstått en gränsdragning mellan de som kan arbeta på distans och de som inte har möjlighet att göra det. Här finns det god grund att anlägga ett klassperspektiv.

## Referenser

### Digitala källor

Folkhälsomyndigheten (FHM). 2020a. *Nytt bekräftat fall av covid-19.*

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/februari/nytt-bekräftat-fall-av-covid-19/> (Hämtad 2020-01-10)

Folkhälsomyndigheten (FHM). 2020b. *Spridningen av covid 19 är en pandemi.*

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/mars/spridningen-av-covid-19-ar-en-pandemi/> (Hämtad 2020-01-10)

Folkhälsomyndigheten (FHM). 2020c.

<https://experience.arcgis.com/experience/09f821667ce64bf7be6f9f87457ed9aa> (Hämtad 2020-01-10)

Folkhälsomyndigheten (FHM). 2020d. *Fortsätt arbeta hemma om det finns möjlighet.*

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/juli/fortsatt-arbeta-hemma-om-det-finns-mojlighet> (Hämtad 2020-01-10)

Johns Hopkins University. 2020. <https://coronavirus.jhu.edu/map.html> (Hämtad 2020-01-10)

Lunds universitet. 2020. *Med anledning av coronaviruset.*

<https://www.lu.se/om-universitetet/med-anledning-av-coronaviruset-covid-19> (Hämtad 2020-01-10)

Vetenskapsrådet. 2017. *God forskningssed.*

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html?fbclid=IwAR1D-NSgiunXHTxZg9n7jwlRnxJqqOb46IXyOyT7vpLL8RFOQMTUx2sxVu0>  
(Hämtad 2020-01-10)

WHO. 2020. *Interactive timeline.*

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/interactive-timeline?gclid>

[=Cj0KCQIA5bz-BRD-ARIsABjT4ng6EhyKtJyV6ZSgmVBXmFPtycT3oLiB59\\_AHfQkmlB  
WkT5eYQqOpWaaAtqeEALw\\_wcB#event-76](#) (Hämtad 2020-01-10)

## Litteratur

- Bremer, Signe. 2011. Med kroppen in i berättarrummet. I Kerstin Gunnemark (red.) *Etnografiska hållplatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, Alan. 2018. *Samhällsvetenskapliga Metoder*. Tredje upplagan. Solna: Liber.
- Conradson, Birgitta 1988. *Etnologiska bilder av livet på kontor*. Arlöv: Berlings
- Cuba, L., & Hummon, D. M. 1993. Constructing a sense of home: Place affiliation and migration across the life cycle. In *Sociological forum* (Vol. 8, No. 4, pp. 547-572). Kluwer Academic Publishers-Plenum Publishers.
- Ekelund, Robin. 2015. Ord och ting om vartannat. I Malin Thor Tureby och Lars Hansson (red.) *Muntlig historia i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur
- Fors, Vaike och Bäckström, Åsa. 2015. *Visuella metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Fägerborg, Eva. 2011. Intervju. I Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (red), andra upplagan. *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Goffman, Erving. 1974. *Frame Analysis*. Boston: Northeastern University Press.
- Goffman, Erving. 1959. *Jaget och maskerna*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Gregson, N & Lowe, M. 1995. 'Home'-Making: On the Spatiality of Daily Social Reproduction in Contemporary Middle-Class Britain. In: *Transactions of the Institute of British Geographers*, 20(2), 224.

Gunnarsson Payne, Jenny & Öhlander, Magnus. 2017. Introduktion. I Jenny Gunnarsson Payne & Magnus Öhlander (red.). *Tillämpad kulturteori*. Lund: Studentlitteratur AB.

Hardill, I., & Green, A. 2003. Remote working—altering the spatial contours of work and home in the new economy. In: *New Technology, Work & Employment*, 18(3), 212.

Hirst, Alison & Humphreys Michael 2020. *Finding OurSelves in Space: Identity and Spatiality*. Oxford University Press.

Jostell, D., & Hemlin, S. 2018. After hours teleworking and boundary management: Effects on work-family conflict. *Work-a Journal of Prevention Assessment & Rehabilitation*, 60(3), 475–483.

Hylland Eriksen, Thomas. 2004. *Rötter och fötter. Identitet i en föränderlig tid*. Nora: Bokförlaget Nya Doxa.

Koslowski, N. C., Linehan, C., & Tietze, S. 2019. When is a bed not a bed? Exploring the interplay of the material and virtual in negotiating home-work boundaries. *Culture & Organization*, 25(3), 159–177.

Kvale, Steinar. 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Messenger, J. C., & Gschwind, L. 2016. Three generations of Telework: New ICTs and the (R)evolution from Home Office to Virtual Office. *New Technology, Work & Employment*, 31(3), 195–208.

Pripp, Oscar. 2011. Reflektion och etik. I Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (red), andra upplagan. *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur.

Rönnlund, Maria & Tollefsen, Aina. 2016. *Rum*. Stockholm: Liber.

Stephany, F., Dunn, M., Sawyer, S., & Lehdonvirta, V. 2020. Distancing Bonus Or Downscaling Loss? The Changing Livelihood of Us Online Workers in Times of COVID-19. *Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie (Journal of Economic & Social Geography)*, 111(3), 561–573.

Thomsson, Heléne. 2010. *Reflexiva intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Tjora, Aksel. 2012. *Från nyfikenhet till systematisk kunskap*. Lund: Studentlitteratur

Tuan, Yi-Fu. 1977. *Space and Place*. Minneapolis: Minnesota University Press.

Weller, S. 2017. Using internet video calls in qualitative (longitudinal) interviews: Some implications for rapport. *International Journal of Social Research Methodology*, 20(6), 613-625.

Öhlander, Magnus. 2017. Interaktionism. I Jenny Gunnarsson Payne & Magnus Öhlander (red.). *Tillämpad kulturteori*. Lund: Studentlitteratur AB.

## **Insamlat material**

Samtliga intervjuer är i forskarens ägo.

- Intervju med “psykologstudenten”. Cirka 35 minuter lång. Genomfördes 2020-10-23.
- Intervju med “samhällsplaneraren”. Cirka 39 minuter lång. Genomfördes 2020-10-15.
- Intervju med “statsvetaren”. Cirka 30 minuter lång. Genomfördes 2020-10-16.
- Intervju med “universitetsmedarbetaren”. Cirka 43 minuter lång. Genomfördes 2020-10-14.
- Intervju med “projektledaren”. Cirka 32 minuter lång. Genomfördes 2020-10-16.
- Intervju med “den HR-ansvarige”. Cirka 35 minuter lång. Genomfördes 2020-10-21.

